

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Tư, ngày 30/4/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 059: Phép tắc chuẩn mực là quan trọng

Vũ trụ và trời đất thì rộng lớn bao la nhưng sự vận hành của chúng lại luôn có quy luật. Nếu có bất thường thì đó là do sự tác động của con người. Trong một gia đình, trong một đoàn thể hay mỗi cá nhân đều như vậy, cũng có phép tắc, chuẩn mực. Giới luật của nhà Phật hay còn gọi là phép tắc, chuẩn mực không phải do bề trên chế định ra để ép buộc bề dưới. Nhà Phật gọi giới luật là biện giải thoát nghĩa là hành giả giữ được giới nào thì sẽ giải thoát khỏi giới đó. Ví dụ, người không nói dối sẽ được người tín nhiệm, người không uống rượu thì đầu óc luôn minh mẫn không bị lu mờ. Người uống rượu thường không phát sanh trí tuệ. Đối với giới trộm cắp, không có ai nói rằng họ rất thích bị mất trộm kẻ cả cọng rau, trái ớt. Cho nên bất kỳ ai vâng giữ giới luật, người đó chính là người được giải thoát chứ không phải bị ràng buộc.

Nhìn một đàn kiến đang đi, chúng ta sẽ thấy tính kỷ luật, tính nghiêm túc của chúng. Có lần tôi đi vào rừng nguyên sinh, tôi thấy chúng di chuyển rất nhanh nhưng rất trật tự, không con nào phá hàng mà đều đi trong hàng. Khoảng cách giữa các con kiến luôn rất đều nhau. Đàn kiến mà còn có kỷ luật nghiêm túc, vậy thì con người chúng ta nếu không có các nguyên tắc thì tư cách chúng ta sẽ trở nên thô tháo, không thể chấp nhận được.

Người có tướng mạo uy nghiêm, vóc dáng đĩnh đạc không phải là do bộ đồ và trang sức đắt tiền họ mặc mà do sự tuân thủ phép tắc chuẩn mực. Đoàn ngựa tham dự chương trình diễu binh cũng vậy, đều tuân theo người điều khiển, không có một động tác thừa nào. Chúng đã được rèn luyện chuẩn mực. Đội cảnh khuyển cũng rất có quy củ. Tiếng còi thứ nhất thì cất đầu lên, tiếng còi thứ hai thì nhô người và tiếng còi thứ ba thì tất cả đồng loạt đứng dậy, sẵn sàng hành động. Đây chính là phép tắc, chuẩn mực.

Nhà Phật gọi những phép tắc đó là giới luật. Người thế gian nghe từ giới luật sẽ cảm thấy không liên quan, họ cho rằng mình không phải là phật tử, cho rằng đó là ngôn ngữ nhà Phật. **Người thế gian đặc biệt là giới trẻ thời hiện đại cảm thấy phép tắc là một sự ràng buộc, khiến cuộc sống không được thoải mái. Đây là cách nhìn sai lầm!** Mọi phép tắc, chuẩn mực vô cùng quan trọng đối với tư cách làm người. Hãy bớt chút thời gian xem tiktok, lướt facebook của chúng ta mà quán sát lại mọi hành động việc làm, khởi tâm động niệm, đối nhân xử thế tiếp vật của mình.

Việc không quán sát sẽ khiến hành nghi của chúng ta ngày càng thô tháo, bất cần mà không hề hay biết. Chúng ta là phàm phu nên phải hết sức cẩn trọng, chỉ cần không kiểm soát là những tập khí phiền não xấu ác, những thói quen đã theo từ vô lượng kiếp sẽ biểu hiện ra bằng những hành nghi thô tháo. Em nhỏ một, hai tuổi chẳng cần ai dạy bảo mà cũng có sẵn những tập khí tự tư ích kỷ, ham cầu ngay từ khi chào đời.

Hòa Thượng nói: *“Trong ba năm đầu tôi học Phật, thân cận với Chương Gia Đại Sư, mỗi tuần tôi đến gặp ngài một lần, thường từ một đến hai giờ. Tôi thường được nghe Đại sư giảng giải và dùng bút viết nhiều lần câu nói: “Giới luật rất là quan trọng”. Sau khi Đại sư Chương Gia vãng sanh, tôi liền suy nghĩ lại rằng mình gần Ngài 3 năm thì mình học được gì? Tôi kiểm soát, nhớ đi nhớ lại, tôi mới thấy câu mà Đại sư nhắc đến nhiều nhất đó là giới luật rất quan trọng, phải tuân thủ giới luật. Không chỉ nói mà Đại sư còn giảng giải một cách tỉ mỉ, không rườm rà mà nói rất tinh gọn.*

“Giới luật cũng giống như thẻ tàu hỏa, cầm thẻ mới được lên tàu, cầm thẻ không được tùy tiện đánh rơi, phải cầm cho đến khi tới ga cuối cùng. Trên tàu, đôi lúc người ta sẽ soát vé. Giới luật từ khi mới phát tâm tu hành cho đến khi thành Phật đều phải vâng giữ. Do đó, chúng ta đối với giới luật phải nhận biết rõ ràng. Trên Kinh Đại thừa, Tiểu thừa, Thệ Tôn đều đã nói rằng: “Nhân Giới sanh Định, nhân Định sẽ khai Huệ”.

“Chúng ta tu hành là mong cầu Định Tuệ mà Giới hạnh lại là nền tảng của Định Tuệ. Thiếu nền tảng này thì Định Tuệ nhất định không thành tựu. Chỗ này cũng nói rõ vì sao người học Phật thời hiện đại không giống với người xưa. Chính là vì không có nền tảng Định Tuệ. Giới luật có chỉ, có tác. Chỉ là không được làm, tác là phải làm. Nói cho dễ hiểu là “Chư ác mạc tác, chúng thiện phụng hành” (Việc ác không làm mà việc thiện phải làm). Năm giới mười thiện là chỉ trì, phải vâng giữ. “Chư ác mạc tác” là chỉ, là không được làm và “Chúng thiện phụng hành” là tác, tức là phải nỗ lực mà làm. Việc lợi ích chúng sanh đều phải làm, nếu không làm là trái phạm tâm từ bi của chúng ta.

Từ sơ phát tâm cho đến khi thành Phật, đều phải tuân thủ giới luật. Phàm phu chúng ta ngay đến giới tướng mà còn làm chưa tốt. Nếu chúng ta muốn có định, có tuệ thì phải tuân thủ mọi quy chuẩn, quy điều, phép tắc, chuẩn mực. Việc tuân thủ sẽ giúp tâm định lại, từ đó mọi sự rất hanh thông. Có người nói với tôi rằng từ ngày học chữ Hán thì cảm thấy đầu óc luôn minh mẫn. Thật ra không phải do học chữ Hán mà là do *“ché tâm nhất xứ vô sự bất biện”*, chú tâm vào viết, tập trung vào học tập nên một thời gian, tâm được định và nhìn mọi việc sẽ thông thoáng hơn, không còn trạng thái mơ mơ hồ hồ.

Việc vâng giữ phép tắc sẽ giúp hành giả tu hành luôn tự tại, tự tin. Ngược lại, người không có chuẩn mực, sẽ luôn bối rối, rụt rè. Khi tôi lên lớp học này, bản thân tôi

không được phép tùy tiện ho, tùy tiện ngáp. Việc này được rèn luyện lâu ngày sẽ trở thành hành nghi của bản thân mà không cần phải kiểm soát nữa, thậm chí ở những nơi đông người, những chuẩn mực vẫn được giữ gìn cẩn trọng. Nếu chúng ta không giữ những chuẩn mực dù nhỏ nhất, chúng ta sẽ rất tùy tiện. Trên Kinh văn của Đệ Tử Quy có câu: *“Vào phòng trống như có người”, “Cầm vật rỗng như vật đầy”*. Đừng sai lầm mà cho rằng việc làm của mình không ai biết. Người có thể không nhìn thấy nhưng chư Phật, Bồ Tát mười phương, quỷ thần đều thấy rất rõ.

Trong Nhi đồng học Phật có câu rằng: *“Đệ tử Phật trải qua một đời sống nghiêm túc”*, câu nói này tuy đơn giản nhưng có ảnh hưởng lớn đến tôi, khiến tôi có cảm xúc mạnh mẽ. Nghiêm túc nghĩa là tuân thủ mọi chuẩn mực, quy điều Phật dạy và những phong tục tập quán lễ lạt mà không tùy tiện. Thầy Thái từng dạy: *“Vạn vật quy nguyên”* – mọi thứ đều có nơi của nó, không thể lộn xộn bừa bãi. Bừa bãi sẽ khó tìm thấy khi cần sử dụng. Một hiện tượng phổ biến hiện nay là trong nhà vẫn còn nhiều đồ dùng nhưng họ vẫn đi chợ mua thêm. Đây là hiện tượng của tâm tán loạn, mất tập trung. Nguyên nhân của việc này là do họ thiếu phép tắc.

Giới luật của nhà Phật từ khi mới tu hành cho đến khi thành Phật đều phải tuân thủ, cũng giống như chiếc thẻ lên tàu hỏa, phải cầm cho chắc từ khi lên tàu cho đến khi tới ga cần đến, trong quá trình vận chuyển, người ta có thể kiểm soát, kiểm tra vé. Lúc Thích Ca Mau Ni Phật sắp nhập Niết Bàn, Anan hỏi Phật: *“Khi Ngài còn tại thế, chúng con nương vào Phật. Khi Ngài nhập Niết Bàn, chúng con biết nương vào ai?”* Phật đã trả lời rằng: *“Hãy lấy giới làm thầy, lấy khổ làm thầy”*.

Dần dần tôi mới hiểu đạo lý trong câu nói này. Lấy giới làm thầy thì ai cũng hiểu, nhưng vì sao lấy khổ làm thầy? Trong sự khổ, trong lao động vất vả, con người mới ngộ ra. Đời sống rảnh rỗi, dễ dàng quá, con người luôn phóng túng. Ai có trải nghiệm mới cảm nhận được điều này! Chúng ta nghe đến giới có cảm giác mơ mơ hồ hồ, nhưng nói đến phép tắc thì có cảm giác rõ rệt hơn. Ngày ngày, tuân thủ phép tắc quy chuẩn, thì mỗi người sẽ hình thành nên tư cách tốt đẹp khiến người khác cảm thấy nể phục.

Mỗi lần có người lạ đến khu nhà tôi đang ở luôn làm khác đi những quy củ, chuẩn mực ở đây. Việc nhỏ như úp bát. Họ luôn úp không theo quy củ mặc dù tôi đã nói đi nói lại nhiều lần. Chúng ta nên hiểu rằng những chi tiết nhỏ sẽ nuôi dưỡng mỗi người thành một vị trượng phu, thành Thánh thành Hiền. Khi làm việc, không tuân thủ phép tắc, sẽ dẫn đến làm sai. Chỉ cần một lần sai thì tốn nhiều thời gian và tiền của. Bản thân tôi, nhiều năm qua, không được phép sai, mọi việc luôn phải được kiểm soát chặt chẽ.

Câu nói mà người ta dành cho tôi là: *“Đến bây giờ thầy vẫn đúng!”* đã khiến tôi phải cẩn trọng hơn, không được phép sai. Hòa Thượng từng chỉ dạy rằng nếu chúng ta làm sai mà người ta học theo thì sẽ có ảnh hưởng rất lớn, gây lãng phí tài vật và thời gian. Do đó, chúng ta không nên coi thường mọi chuẩn mực phép tắc. Con người hiện tại không có chuẩn mực, phép tắc nên tu hành không bằng người xưa. Người xưa có

quy củ chặt chẽ! Tôi rất may mắn vì được thân cận với người xưa, với các thầy lớn trong khoảng thời gian gần tám năm, có được thời gian hầu thầy, bung com đồ bộ gần ba năm. Tôi nhớ như in mọi hành nghi của thầy, lời nói việc làm của thầy đều là biểu pháp Giới luật tinh nghiêm.

Giới luật có chỉ, có tác. Chỉ là không được làm, tác là phải làm. Nói dễ hiểu hơn nghĩa là : *“Việc ác không được làm, việc thiện phải làm”*. Việc thiện là việc lợi ích chúng sanh, cho nên, nếu thấy việc lợi ích chúng sanh mà không làm thì chúng ta đã sai rồi. Chúng ta là hành giả tu Tịnh Độ là phải có tác, có chỉ. Tu mà không học thì tu mù luyện quáng, cho nên nếu chúng ta không nghe lời chỉ dạy của Hòa Thượng thì không thể hiểu hết. Đa phần người ta chỉ làm về trước, *“Chư ác mạc tác”* mà lơ là về sau *“Chúng thiện phụng hành”*.

Nhiều người cho rằng giới luật nhà Phật là không phù hợp trong thời hiện đại. Họ không biết rằng đại giới căn bản luôn đúng đắn vượt không gian, vượt thời gian. Ví dụ như năm giới nhà Phật, từ 3000 năm trước, vào thời Thích Ca Mâu Ni Phật cho đến ngày nay, vẫn không bị lỗi thời, không cần phải hiệu đính. Vậy lý do gì người ngày nay cho giới luật nhà Phật là lỗi thời? Là do họ đang muốn thỏa mãn dục vọng của bản thân. Đối với người tu chân thật, giới luật là hết sức hữu dụng trên bước đường tu tập. Ngoài giới luật, quy chuẩn quy điều, phong tục tập quán đều phải vâng giữ, sẽ khiến hành giả luôn an vui, tự tại. Người chưa làm được tức là chưa bước vào cửa Phật. Nếu bước vào, giữ được giới nào thì giải thoát, tự tại trong giới đó./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!